

Dernæst er der Foreninger, hvis væsenligste Formaal er i Almindelighed at fremme Kvindernes Dygtiggørelse i Haandarbejdet. Som Eksempel herpaa kan man nævne »Handarbetets Vänner« i Sverig og lignende Foreninger i Norge; herhjemme er lignende Bestræbelser i den senere Tid ogsaa komne frem. Endelig er der de Skoler, hvis Formaal er at fremme den specielle Fagdygtighed hos de Kvinder, der har gjort Haandarbejdet til deres Livserhverv. Det Foretagende, der er Genstand for vor Forhandling i Aften, hører udelukkende til den sidste Gruppe. Formaalet dermed er udelukkende at hjælpe til at udvikle Fagdygtigheden hos Syerskerne, hos den egenlige Arbejderstand. Forsaavidt Fagskolen for Syersker skal betragtes som et Led i en almindelig Bevægelse i Tiden, da er det den, hvis Formaal er at fremme Fagkundskaben og den tekniske Dygtighed hos Arbejderstanden gennem Skoleundervisning.

Denne Bevægelse er almeneuropæisk. I England, i Tyskland, i Frankrig, Svejts og andre Lande har den udviklet sig. De Skoler, Bevægelsen har skabt, har antaget to Hovedformer. Den ene kan kaldes den franske eller parisiske. Det er Skoler — dels rent private og dels kommunale eller understøttede af Kommunalstyrelsen — der danner en Art Fortsættelse af Børneskolerne. De meddeler Undervisning i forskellige Haandværksfag, for Kvindernes Vedkommende særligt i Skrædersyning, væsentlig Dameskræderi og for øvrigt for begge Køns Vedkommende navnlig i Tegning, Maling og i det hele i Grundlaget for saadanne Fag, som man plejer at sammenfatte under Begrebet Kunstindustri. De er af ældre Oprindelse, men udviklede og udvidede i den nyere Tid, og det er vistnok i Overensstemmelse med Sandheden, naar man i Omtalen af dem træffer Udtalelser om, at de i en væsentlig Grad har medvirket til at opretholde den høje Stilling, som Frankrig i vore Dage er i Stand til at hævde paa Kunstindustriens Omraade. Man kunde vel tilføje, at mange franske kunstindustrielle Arbejderes forholdsvis gunstige Livsvilkaar for en Del skyldes Skolen. Den anden Hovedform er Fagskolerne i snævrere Forstand, de Skoler, der indskrænker sig til et enkelt bestemt Fag, som altsaa kun uddanner Elever til en enkelt bestemt Erhvervsvirksomhed. De forskellige Skoler af denne Art virker jo for Elever af højst forskellige Samfundsklasser. Herunder falder jo meget forskelligt — lige fra de polytekniske Læreranstalter og de kostbareste tyske Handelsakademier, der vel nærmest søger deres Elever blandt de unge Mennesker af Handelsaristokratiets Familier, og til Fagskoler for simple Haandarbejdere. Saadanne Skoler kommer efterhaanden op overalt. Mærkeligt nok er blandt de tyske Stater Prøjsen, der ellers roser sig af sit Under-